

INSPECCIÓ COSTANERA D'AUS MORTES, MALLORCA 1992-93

Toni MUÑOZ*
Carles LÓPEZ-JURADO*

Summary.- *Beached Birds Survey. Mallorca 1992-93.* The results of the 1992 and 1993 winters are presented. The number of birds found per kilometre is very low compared with other areas (0.13 and 0.1 for 1992 and 1993, respectively), and no oiled birds were found. However, the effect of oil pollution should not be disregarded since oil is usually found on beaches and partially-oiled individuals of *Larus audouinii* have been recorded.

* GOB-Mallorca, Verí, 1-3r - 07001 Palma.

Com a conseqüència de l'increment del tràfec petroler en les principals rutes marítimes, com la del Canal de Suez - Gibraltar, des de mitjans de segle es ve constatat un augment de la contaminació marina derivada de les nefastes mareas negres i de la neteja dels dipòsits dels petrolers en alta mar. Aquest fet constitueix una amenaça per a la conservació dels ecosistemes marins, i especialment per a les aus.

La manca de programes de control sobre les conseqüències ecològiques provocades per aquesta activitat comercial, ha motivat l'intent, per part d'ornitòlegs i conservacionistes, de documentar i valorar els efectes dels accidents i dels abocaments sobre la fauna. Per aquest motiu, a partir del 1966 es consolidaren a Europa les primeres inspeccions d'aus petroliades, iniciades per la Royal Society for the Protection of Birds (RSPB) al Regne Unit. A Espanya, aquestes campanyes s'organitzaren a partir del 1980 per part de la Sociedad Española de Ornitología, comptant alguns anys amb les prospeccions realitzades a Mallorca pel GOB.

En aquest marc, durant els mesos

de febrer de 1992 i 93, es portà a terme a l'illa de Mallorca la Inspecció Costanera d'Aus Petroliades, finançada per la Comunitat Europea (CE) i englobada dins el programa *International Beached Birds Survey*. Aquesta actuació forma part d'un projecte molt més ampli que pretén determinar aquelles àrees europees que tinguin una especial importància per a les aus marines. La campanya ha estat coordinada a nivell estatal per Francisco Arcos, del Grupo Ibérico de Aves Marinas, secció d'aus marines de la Sociedad Española de Ornitología.

Metodologia

La costa espanyola fou dividida en 9 trams litorals, entre ells el format pel conjunt de les Balears. A tots ells es va determinar el quilometratge aproximat de costa baixa o platja susceptible d'esser prospectat, que per a Mallorca fou calculat en 80 km.

Es varen recórrer a peu els trams de costa baixa o platja per tal de localitzar la presència d'aus petroliades i de restes de petroli. Les dades foren

recollides a fitxes estandarditzades on, a més a més d'aquesta informació, s'anotaren les condicions meteorològiques i l'estat de la mar.

Cobriment

El grau de cobriment a nivell estatal fou molt variable, oscil·lant entre el 17 i el 86% del litoral controlable. Les dades obtingudes a Balears corresponen únicament a Mallorca, amb un cobriment aproximat del 57% el 1992 i del 70% el 1993, superiors a la mitjana del conjunt de trams litorals.

Resultats

En general, les zones de la Mediterrània presenten xifres molt baixes d'aus localitzades en relació als trams de l'Atlàntic (vegeu Taula I). La zona de les Balears ha estat, juntament amb el tram VI (Punta Tarifa - Cabo de Gata), la zona on s'ha localitzat el

menor nombre de cadàvers, i es troba entre els tres trams on el nombre d'aus localitzades per quilòmetre ha estat més baix (ARCOS, 1993 i 1994). Aquest fet sembla estar molt relacionat amb la magnitud de la hivernada d'aus marines a les diferents zones de costa, essent molt important a Galícia i al Cantàbric en contrast amb l'escassa hivernada a les Balears.

Per altra banda cal destacar a Mallorca la total absència de cadàvers o restes afectats per petroli, característica compartida únicament amb l'esmentada Zona VI (ARCOS, 1993 i 1994). Aquests resultats contrasten amb els obtinguts a la campanya de desembre de 1981, en la qual, d'11 aus localitzades, dues es trobaren afectades per petroli (18,2%) (BERMEJO, 1982). Els resultats a Mallorca de les tres campanyes apareixen a la Taula II.

L'absència d'aus petroliades en les recents campanyes pot induir a l'error de menysprear la importància

Zones:		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Aus/Km	1992	0,15	0,36	0,75	0,41	0,10	0,10	0,73	0,43	0,13
	1993	0,41	1,05	0,38	0,80	0,19	0,09	0,24	0,28	0,10
Aus marines /Km	1992	0,15	0,26	0,72	0,40	0,05	0,10	0,62	0,18	0,09
	1993	0,29	0,90	0,28	0,77	0,15	0,08	0,24	0,16	0,01
Aus petroliades/Km	1992	0,10	0,10	0,20	0,02	0	0	0	0,01	0
	1993	0,05	0,15	0,13	0,09	0,04	0	0,03	0,01	0
Aus marines petrol./Km	1992	0,10	0,10	0,20	0,02	0	0	0	0	0
	1993	0,05	0,15	0,09	0,09	0,04	0	0,03	0,01	0

Taula I. Resultats de les campanyes de 1992 i 1993 a Espanya. Zones: I País Basc. II País Basc - Estaca de Bares. III Estaca de Bares - Cabo Touriñán. IV Cabo Touriñán - Estuario del Miño. V Frontera amb Portugal - Punta Tarifa. VI Punta Tarifa - Cabo de Gata. VII Cabo

de Gata - Cap de la Nau. VIII Cap de la Nau - Frontera amb França. IX Balears.

Results of the 1992 and 1993 surveys in Spain.

	NOMBRE D'AUS		
	1981	1992	1993
<i>Alca torda</i>	1	-	-
<i>Alcidae (indeterminats)</i>	2(1)	-	-
<i>Puffinus yelkouan</i>	1	-	2
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	3	2	-
<i>Fulica atra</i>	-	1	-
<i>Larus cachinnans</i>	4(1)	2	3
<i>Falco tinnunculus</i>	-	-	1
<i>Columba livia</i>	-	1	-
TOTAL	11	6	6

Taula II. Resultats a Mallorca dels anys 1992 i 1993 comparats amb el 1981; (entre parèntesis els exemplars afectats per petroli).

Results from 1992 and 1993 in Mallorca compared with those of 1981; (in brackets, number of individuals affected by oil).

local d'aquesta contaminació sobre les aus. Malgrat la neteja de què són objecte la major part de les platges mallorquines al llarg de l'any (fet que pot impossibilitar la localització d'un considerable nombre de cadàvers), resulta ben aparent la presència més o manco important de bolles de petroli al litoral. Fora de campanya s'han pogut observar exemplars de *Larus audouinii* tacats de petroli al Parc Nacional de Cabrera (3 exemplars) i a Sa Dragonera (1 exemplar), i un altre exemplar de la mateixa espècie a Cala Agulla (Capdepera) el 9.04.94.

Agraïments

Els col.laboradors que feren possible la recollida de dades a Mallorca són: Àngela Antich, Cati Artigues, Bernat Bergas, A. Forteza, Juan Miquel González, Jaume

Jaume, B. Joy, Xisco Lillo, Carlos López-Jurado (coordinador el 1992), Pau Mateu, Toni Mestre, Toni Muñoz (coordinador el 1993), Jordi Muntaner, Biel Perelló, Maties Rebassa, M. Roig, Pere Tomàs, T. Tomàs, Sebastià Vidal, Carlota Viada i Pere Vicens.

Bibliografia

- ARCOS, F. (1993): Inspección costera de aves orilladas. Informe de la campaña de febrero de 1992. Inèdit.
- ARCOS, F. (1994): Inspección costera de aves orilladas. Informe de la campaña de febrero de 1993 en las costas españolas. Inèdit.
- BERMEJO, A.; DE JUANA, E. Y VARELA, J. 1982. Inspección costera de aves petroleadas, Informe sobre las campañas de 1982. Coordinadora para la Defensa de las Aves (CODA-ICBP). Madrid. Inèdit.

(Rebut: 17.03.94; Acceptat: 30.04.94)